

29:4

Kommun, som inte utfört av fastighetsägare begärd vattenavstängning, förpliktades ersätta vattenskador till följd av att fastighetens vattenledning därefter frusit och sprungit läck.

A.C. äger en fastighet i Ludvika. Fastigheten, som är bebyggd med ett enbostadshus i två våningsplan jämte vind och källare, ligger inom verksamhetsområdet för kommunens allmänna va-anläggning och är ansluten till de kommunala vatten- och avloppsledningarna. Någon gång under hösten 1989 flyttade A.C. från huset till sin nuvarande bostadslägenhet. Den 22 december 1989 begärde han att kommunen skulle stänga av vattnet till fastigheten. Det fanns ingen avstängningsventil på fastighetens egen vatteninstallation. Arbetschefen B.H. på Tekniska kontoret lovade att vattnet omedelbart skulle stängas av. Kommunen försökte också göra detta samma dag men lyckades inte. Man lyckades inte heller nå A.C. med ett meddelande om att avstängningsåtgärden inte utförts. Fastigheten stod vid denna tid obebodd och ouppvärmad. När A.C. återvände till fastigheten den 11 januari 1990 hade vattenledningen sprungit läck med vattenskador i bägge våningsplanen som följd. Läckaget hade uppkommit på grund av att vattenledningen frusit. A.C. anmälde genast det inträffade till kommunen, som samma dag, den 11 januari, lät stänga av vattnet. Vid en besiktning påföljande dag konstaterades omfattande vattenskador i huset.

A.C. gjorde gällande att vattenskadorna orsakats av att kommunen inte verkställt den utlovade vattenavstängningen och yrkade därför fastställt att kommunen var skyldig att ersätta honom för dessa skador.

Kommunen bestred skadeståndsskyldigheten och anförde: Kommunen har vidtagit de åtgärder som kan begäras och har således inte åsidosatt sina skyldigheter mot A.C. Tekniska kontoret hade inte kännedom om att bostadshuset var ouppvärmat. Det kan därför inte anses ha förflutit någon lång tid mellan tidpunkten för begäran om vattenavstängningen och tidpunkten då denna skedde. I andra hand hävdas att det inte finns något orsakssamband mellan den underlåtna vattenavstängningen och uppkomna skador, eftersom skadorna kan ha uppkommit före den 22 december 1989. Vidare skulle fastighetens vattenledning troligen ha frusit även om avstängningen skett sistnämnda datum. Ledningen hade nämligen inte tömts på vatten. Det medges dock att skadorna i sådant fall skulle ha blivit mindre. – Anledningen till att vattenavstängningen

inte skedde den 22 december var att ett läckage upptäcktes på den allmänna ledningen i anslutning till avstängningsventilen. Man ville inte riskera att förvärpa läckan. Så som kommunens folk då bedömde situationen kunde avstängningen anstå tills efter helgerna. Omedelbart efter det att A.C. den 11 januari 1990 anmält vattenskadorna till kommunen lagades läckaget på den allmänna ledningen och vattnet stängdes av. Eftersom fastigheten stått obebodd och ouppvärmad under sannolikt ett par veckor före begäran om avstängning, kan skadorna ha inträffat redan dessförinnan. Temperaturuppgifter från ABB:s energicentral i Ludvika visar att det var mycket kallare under denna tid, särskilt kring lucia. Den 15 december uppmättes en lägsta temperatur av minus 25,5 grader.

Va-nämnden yttrade:

Enligt 12 § lagen (1970:244) om allmänna vatten- och avloppsanläggningar skall en sådan anläggning fylla sitt ändamål och tillgodose skäligen anspråk på säkerhet. Huvudmannen för anläggningen skall dessutom underhålla denna och i övrigt sörja för att den på ett tillfredsställande sätt fyller ändamålet. Om skada uppkommer till följd av att huvudmannen åsidosatt sin skyldighet i förhållande till en fastighetsägare, skall huvudmannen enligt 29 § va-lagen ersätta skadan. Förpliktelsen att ersätta uppkommen skada föreligger – med undantag för fall av force majeure o d – oberoende av om något vållande ligger huvudmannen till last.

I förevarande fall har A.C:s fastighet drabbats av skador till följd av att vatten strömmat ut från vatteninstallationen som frusit sönder. Kommunen har förklarat att A.C:s dessförinnan framställda begäran om vattenavstängning inte kunnat verkställas på grund av en läcka på den allmänna ledningen. Hur en läcka kunnat hindra avstängningen av vattnet till en fastighet där ingen avtappning sker är dock inte alldeles lätt att förstå. Betydligt sannolikare ter sig den uppgiften, som också förekommer i handlingarna, att det var servisventilen som inte fungerade. Hur därmed än må förhålla sig är i målet emellertid ostridigt att kommunen på grund av en bristfällighet i den allmänna anläggningen inte kunnat infria sitt åtagande mot A.C. att omedelbart stänga av vattentillförseln till hans fastighet. För följderna härav måste kommunen anses strikt ansvarig enligt 29 § va-lagen.

Kommunen har i detta läge bestritt orsakssamband mellan underlåten åtgärd och inträffade skador med hänvisning till att skadorna kan ha uppkommit tidigare. Det är inte klarlagt när ledningen frusit sönder men A.C:s iakttagelser vid besöket på fastigheten i slutet av december, efter det att han begärt vattenavstängningen, sammanställda med den i målet förebragta utredningen

om temperaturförhållandena under den aktuella tiden, talar med styrka för att vatteninstallationen honom ovetande frusit redan innan han begärde avstängningen den 22 december. Det skadliga vattenutströmningen har däremot ostridigt skett senare, antagligen i samband med en upptining av ledningen. Det är denna vattenutströmning som direkt orsakat skadorna och som i huvudsaklig del skulle ha förhindrats genom en vattenavstängning. Så visst finns det orsakssamband mellan den underlåtna avstängningsåtgärden och inträffade skador.

Men denna underlåtenhet är inte enda orsaken. Den omständigheten att vattenledningen frusit sönder har också varit en nödvändig förutsättning för skadornas uppkomst. Och för denna omständighet bär A.C. ensam ansvaret.

Enligt det nu anförda och då de två samverkande skadeorsakerna kan anses ha medverkat till skadorna i lika mån, finner Va-nämnden kommunen vara ersättningsskyldig för skadorna till hälften. I så måtto skall A.C:s talan bifallas.

Va-nämnden fastställde att kommunen var skyldig att ersätta A.C. för hälften av vattenskadorna.

Beslut: 1992-04-14, BVa 29

Mål nr: Va 352/90

A.C. överklagade och yrkade bifall till sin talan vid Va-nämnden.

Kommunen bestred ändring.

Vattenöverdomstolen yttrade:

Vattenöverdomstolen delar Va-nämndens bedömning och fastställer därför Va-nämndens beslut.

Dom: 1993-02-02, DTVa 1

Mål nr: TVa 583/92